

Про співпрацю держави і Церкви: розмова з єпископом Віталієм Кривицьким

ВІКТОРІЯ СЕМЕНОВА

9 СІЧНЯ 2019

У ситуації конституційного відділення Церкви від держави важливу роль відіграють інституції, покликані забезпечити конструктивний діалог між представниками релігійних спільнот та органами державної влади. В Україні до них належать Всеукраїнська рада Церков і релігійних організацій та Комісія у справах відносин між Церквою та державою Конференції римсько-католицьких єпископів в Україні. Про те, які проблеми вони розв'язують і як саме, розповів єпископ Віталій Кривицький.

Фото: Якуб Гонцяж ОР

– Ексцеленціє, ви очолюєте Комісію у справах відносин між Церквою та державою Конференції римсько-католицьких єпископів в Україні. Яка її мета? На що спрямована її діяльність?

– Такі комісії – це інструмент співпраці Церкви з державою в усіх країнах, де є Конференції єпископів Католицької Церкви. Їхня першочергова мета – душпастирство вірних і виховання священиків у сучасних умовах конкретної держави. Звичайно, ці умови можуть бути різними: десь Церква становить більшість, а десь її переслідують. У кожному випадку потрібен інструмент медіації у відносинах Церкви й держави.

Церква не ангажується в політику в її сучасному розумінні, проте реагує на різні політичні події й постанови. Наприклад, реакцією Церкви на проголошення військового стану на деяких територіях України була молитва за мир, за те, щоб не дійшло до впровадження військового стану на всій території держави. Такі кроки належать до внутрішнього життя спільноти Церкви, проте в деяких ситуаціях вона виходить назовні й розпочинає переговори з державою в особі її владних органів. Так, наприклад, було, коли черницям заборонили фотографуватися на документи у вельоні.

До зовнішніх питань належать і переговори щодо ціни на газ. Звісно, Церква не бере участі в ціноутворенні, але вона, піклуючись про благо своїх вірних, які через високу вартість газу балансують сьогодні на межі виживання, намагається зменшити суспільну напругу, до якої призводять економічні труднощі. Тому Церква вступає в переговорний процес, аргументуючи в письмових зверненнях до владних органів свою позицію: приміром, звертаючи увагу на різницю рівня життя й економічної забезпеченості українців і західних європейців, вимоги яких щодо ціни на газ малообґрунтовані.

Із такими та схожими проблемами і працює наша комісія.

– Чи має комісія певну стратегію щодо розв'язання питань, про які веде переговори з державою? Чи розроблено план дій на випадок як позитивних, так і негативних постанов державної влади щодо конкретних проблем?

– Сьогодні поволі формується новий склад комісії. Мене, її голову, консультують світські особи та священики – як члени комісії, так і позаштатні експерти. Ми розуміємо, що певна єдина стратегія потрібна, проте усвідомлюємо також, що якщо, наприклад, держава не знизить ціни на газ, то кожна парафія буде змушена розв'язувати питання опалення по-своєму. Наприклад, якщо невелика парафія малого містечка могла б перейти з газового опалення на тверде паливо, то у великому храмі з централізованим опаленням такої тактики не вдасться застосувати. Звісно, можна відмовитися від оренди великого приміщення храму, але тоді треба буде закрити численні соціальні проекти, припинити ремонт, покинути інші парафіяльні плани абощо. Саме тому конкретний настоятель має сам ухвалити рішення про кроки в цих умовах – просити парафіян збільшити пожертви або вдатися до інших антикризових заходів.

Церква не ангажується в політику в її сучасному розумінні, проте реагує на різні політичні події й постанови.

– Які інструменти використовує комісія у спілкуванні з органами державної влади?

– Здебільшого це листування. Мушу зазначити, що, на жаль, більшість наших листів залишається без відповіді. Також ми беремо участь у переговорах і зустрічах, під час яких кожна Церква й релігійна спільнота може розповісти про свої очікування та проблеми.

Обговорення та круглі столи – це також дієвий засіб. Однак головним інструментом є формація християн до участі в політиці. Тим більше, що ні єпископ, ні священики не можуть брати участь у державній політиці. Духовенство долучається до діяльності в соціальному житті держави та в освіті там, куди запрошують його представників.

– Що ви можете сказати про відносини Церкви й держави з позиції члена Всеукраїнської ради Церков і релігійних організацій?

– Саме у співпраці зі Всеукраїнською радою Церков і релігійних організацій (ВРЦіРО) найкраще проявляється діяльність католицької Комісії у справах відносин між Церквою та державою, бо питання і проблеми в нас часто однакові. Тобто якщо йдеться про повернення римо-католицьких святинь, узурпованих радянською владою, то тут працює католицька комісія, а от щодо інших питань, наприклад, суперечливих законопроектів, ми діємо спільно – формуємо прохання, пишемо листи, звернення.

ВРЦіРО – це доволі цікаве явище. Її члени, а це не тільки християнські Церкви, а також юдеї й мусульмани, не мають спільного догматичного бачення. Проте вони – громадяни однієї держави, яких єднають погляди на її майбутнє й на те, що стосується моральності (природне право однаково проявляється в усіх монотеїстичних релігіях). Це дозволяє досягати консенсусу – адже без спільної згоди жоден документ (заява, висновки тощо) з-під пера ВРЦіРО не вийде. Наприклад, якщо Всеукраїнську ходу на захист сім'ї та дітей організувати в суботу, то адвентисти і юдеї не зможуть до неї долучитися, проте вони повністю поділяють цінності, задля охорони яких влаштовано цей захід. Ми також спільно просили про звільнення українських моряків та інших полонених, зверталися до влади, щоб захистити християнські цінності, запобігти проникненню в Україну гендерної ідеології тощо.

– Що означає утворення єдиної Української Православної Церкви для католиків України?

– Католицька Церква за структурою трохи відрізняється від Православної. У Католицькій Церкві останнє слово завжди буде за Папою Римським. Православна ж Церква, зокрема в Україні, вибрала свій шлях розвитку – і Католицька Церква його шанує. З перспективи часу можна буде побачити плоди цієї постанови. Наразі томосу ще немає (*на момент інтерв'ю – прим. ред.*) і статус Української Православної Церкви ще не визначений. Позицію Екуменічної комісії докладніше можна буде визначити тільки після окреслення офіційного канонічного статусу Православної Церкви в Україні. У кожному разі, завдання екуменізму – шукати шляхи до спасіння, тому не дивно, що багато католиків молиться в намірі православних України, аби питання щодо утворення Української Православної Церкви розв'язували християни – і робили це по-християнськи.

ВІКТОРІЯ СЕМЕНОВА

9 СІЧНЯ 2019